

Comparative Analysis of International Reintegration Models of Servicemembers Who Experienced Isolation and Their Adaptation in Ukraine

UDC 35.07:355.11(477)(100)

DOI: <https://doi.org/10.15421/152608>**Svitlak Iryna¹**Dr.Sc., Full Prof., <https://orcid.org/0000-0002-4408-6868>**Prokopovych-Tkachenko Dmytro^{2,3,4}**Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0002-6590-3898>, omega2417@gmail.com**Poplavskiy Oleh²**Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0002-9023-9992>**Ivchuk Viktor⁵**Ph.D. Student, <https://orcid.org/0009-0006-8920-1934>, ivchuk1307@ukr.net**Cherkaskyi Oleksandr⁴**Doctoral Candidate, <https://orcid.org/0009-0006-3105-5217>, asherjoseph.c@gmail.com¹ Vinnytsia Educational and Scientific Institute of Economics, West Ukrainian National University (Vinnytsia, Ukraine)² University of Customs and Finance (Dnipro, Ukraine)³ State Scientific Institution «Institute of Information, Security and Law of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine» (Kyiv, Ukraine),⁴ State University of Information and Communication Technologies (Kyiv, Ukraine)⁵ Communal Higher Educational Institution «Vinnytsia Academy of Continuous Education» (Vinnytsia, Ukraine)

Abstract.

Relevance. The study's relevance is driven by the scale of the full-scale invasion by the Russian Federation and the need to build an effective veterans policy as a component of public administration reform.

The purpose of the article is to present a comparative analysis of international reintegration models for servicemembers who experienced isolation, with the aim of identifying best practices and substantiating directions for their adaptation within Ukraine's public administration system.

Results. Using systemic, structural-functional and comparative methods, the article analyses experience from the USA (SERE programme and VA support system), Israel (NATAL model and IDF reintegration framework), the United Kingdom (Forces in Mind Trust, Combat Stress), Canada (Veterans Affairs Canada), and the Nordic countries. Common features are identified: inter-agency coordination, a multidisciplinary approach, institutional capacity of responsible actors, and digitalisation of support services. A classification of public administration mechanisms for reintegration is developed by type (regulatory, organisational, informational, digital, financial), and an integral model for evaluating the effectiveness of such mechanisms is proposed.

Conclusions. The study argues that successful adaptation of international experience in Ukraine requires consideration of the national context, including the scale of the problem, wartime resource constraints, and existing institutional capacity. The practical value of the research lies in developing a KPI system for monitoring the effectiveness of reintegration programmes and in providing recommendations for executive authorities on improving the mechanisms for implementing state policy on veteran support.

Keywords: comparative analysis, reintegration, public administration, state regulation mechanisms, veterans policy, institutional capacity, digitalisation of services, monitoring and evaluation, coordination, good governance, adaptation of practices, state reform

Порівняльний аналіз міжнародних моделей реінтеграції військовослужбовців, які пережили ізоляцію, та їх адаптація в Україні

Світлак Ірина¹, Прокопович-Ткаченко Дмитро^{2,3,4}, Поплавський Олег², Івчук Віктор⁵, Черкаський Олександр⁴

¹ Вінницький навчально-науковий інститут економіки Західноукраїнського національного університету (Вінниця, Україна)² Університет митної справи та фінансів (Дніпро, Україна)³ Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» (Київ, Україна)⁴ Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій (Київ, Україна)⁵ Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (Вінниця, Україна)

Анотація.

Актуальність. Актуальність дослідження зумовлена масштабами повномасштабного вторгнення Російської Федерації та необхідністю формування ефективної системи ветеранської політики як складової реформування системи публічного адміністрування.

Метою статті є здійснення порівняльного аналізу міжнародних моделей реінтеграції військовослужбовців, які пережили ізоляцію, з метою виявлення кращих практик та обґрунтування напрямів їх адаптації в системі публічного управління України.

Результати. На основі системного, структурно-функціонального та порівняльного методів проаналізовано досвід США, Ізраїлю, Великої Британії, Канади та країн Північної Європи. Виявлено спільні риси: міжвідомча координація, мультидисциплінарний підхід, інституційна спроможність та цифровізація послуг підтримки. Розроблено класифікацію механізмів публічного управління реінтеграцією та запропоновано інтегральну модель оцінювання ефективності.

Висновки. Обґрунтовано, що успішна адаптація міжнародного досвіду в Україні потребує врахування національного контексту. Практична цінність полягає у формуванні системи КРІ для моніторингу ефективності реінтеграційних програм та у розробці рекомендацій для органів виконавчої влади.

Ключові слова: порівняльний аналіз, реінтеграція, публічне управління, механізми державного регулювання, ветеранська політика, інституційна спроможність, цифровізація послуг, моніторинг та оцінювання, координація, належне врядування, адаптація практик, державна реформа

Стаття надійшла / Article arrived: 16.03.26 // Схвалено до друку / Accepted: 13.05.26 // Підписано до друку / Approved for printing: 20.05.26

Вступ.

Актуальність. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну, розпочате 24 лютого 2022 року, істотно посилило навантаження на систему публічного управління та актуалізувало потребу у формуванні цілісної державної політики підтримки й реінтеграції військовослужбовців, які пережили ізоляцію, зокрема полон, незаконне утримання, заручництво або тривале перебування в умовах екстремальної психофізичної депривації. Для цієї категорії осіб повернення до цивільного життя є не одномоментною подією, а складним багаторівневим процесом, що охоплює відновлення психічного здоров'я, соціального функціонування, професійної суб'єктності, сімейних зв'язків і довіри до інституцій держави (Карпа & Паєнок, 2024; Стасюк & Федоренко, 2025; Руснак, 2024; Kolenichenko, 2022).

У сучасній науковій літературі реінтеграція ветеранів розглядається як комплексний процес переходу від військової служби до цивільного середовища, який включає особистісний, міжособистісний, громадський і суспільний рівні адаптації (Смірнова, Осьодло & Чижевський, 2023). Дослідження Sayer et al. (2010) доводять, що труднощі реінтеграції проявляються не лише у сфері психічного здоров'я, а й у трудовій активності, участі в житті громади, сімейних взаєминах та повсякденному функціонуванні. У свою чергу, Mobbs і Bonanno (2018) обґрунтовують, що так званий transition stress часто є ширшим за клінічно діагностований ПТСР і потребує окремої уваги з боку державної політики. Це особливо важливо для осіб, які пережили ізоляцію, оскільки їхня траєкторія повернення поєднує наслідки бойової травми, втрати контролю, дезадаптації та соціального відчуження.

У публічно-управлінському вимірі реінтеграція осіб, які пережили ізоляцію, має розглядатися як комплексна публічна послуга, що потребує координованої взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, систем охорони здоров'я, соціального захисту, ветеранської політики, недержавних організацій та цифрової інфраструктури держави. Її ефективність залежить не лише від наявності окремих програм підтримки, а від інституційної спроможності суб'єктів управління, процедурної узгодженості, міжвідомчої взаємодії, доступності сервісів, а також запровадження дієвих механізмів моніторингу й оцінювання результативності (Demers, 2011).

Саме тут державна політика часто стикається з класичною проблемою: права декларуються, але маршрут отримання допомоги залишається фрагментованим і складним для бенефіціара.

Для України ця проблема має не лише соціальне, а й стратегічне значення. У вітчизняних дослідженнях наголошується, що успішність реінтеграції ветеранів визначається не тільки індивідуальним ресурсом особи, а й готовністю громади, доступністю послуг, чіткістю розподілу повноважень між інституціями та спроможністю держави забезпечити безперервний супровід. Дослідження українських авторів також показують, що чинна система медико-соціального забезпечення ветеранів характеризується нормативною фрагментованістю, дублюванням функцій, нерівномірним доступом до послуг та недостатньою інтеграцією психологічної, соціальної й управлінської складових (Zakhari-na, 2023; Slozanska, et al., 2023). За таких умов адаптація міжнародного досвіду не може бути механічним копіюванням окремих моделей, а потребує науково обґрунтованого порівняльного аналізу та врахування українського інституційного й ресурсного контексту.

Ступінь наукової розробленості проблеми в українському науковому просторі залишається недостатнім саме в площині публічного управління. Хоча накопичено вагомий масив праць щодо психологічної травми, психосоціального відновлення, реабілітації та соціальної підтримки військовослужбовців, значно менш розробленими залишаються питання класифікації механізмів публічного управління реінтеграцією, оцінювання їх ефективності, цифрового супроводу маршруту допомоги та адаптації міжнародних моделей до умов України. Саме ця наукова прогалина зумовлює актуальність обраної теми.

Мета дослідження. Метою статті є здійснення порівняльного аналізу міжнародних моделей реінтеграції військовослужбовців, які пережили ізоляцію, та обґрунтування напрямів їх адаптації в системі публічного управління України. Відповідно до поставленої мети визначено такі завдання: систематизувати міжнародний досвід реінтеграційних програм; виявити спільні риси та відмінності підходів; класифікувати механізми публічного управління реінтеграцією; розробити систему КРІ для оцінювання ефективності таких механізмів; обґрунтувати напрями адаптації кращих практик в Україні з урахуванням інституційної спроможності та ресурсних обмежень.

Об'єктом дослідження є система

публічного управління реінтеграцією військовослужбовців. Предметом дослідження виступають міжнародні моделі реінтеграції та механізми їх адаптації в умовах України. Методологічну основу дослідження становлять системний аналіз, структурно-функціональний аналіз, порівняльний метод, а також методи моделювання, узагальнення і синтезу.

Аналіз попередніх публікацій.

Проблематика реінтеграції військовослужбовців та ветеранів є міждисциплінарною і формується на стику психології, медицини, соціальної роботи, права та публічного управління. Аналіз нових джерел дає підстави виокремити кілька основних напрямів досліджень.

Перший напрям охоплює праці, присвячені концептуалізації реінтеграції та вимірюванню труднощів переходу до цивільного життя. У цьому контексті базовими є дослідження Sayer et al., які не лише зафіксували широкий спектр проблем реінтеграції ветеранів, а й запропонували інструмент їх вимірювання через Military to Civilian Questionnaire (Sayer et al., 2011). Вагомий внесок зроблено Elnitsky et al., які на основі концептуального аналізу запропонували уніфіковане визначення реінтеграції та окреслили її ключові домени (Elnitsky, Fisher & Blevins, 2017). Новіше дослідження Karre et al. (2025) розширює цей підхід, розглядаючи успішний перехід як багатовимірну модель добробуту, що змінюється в часі та залежить від статі, соціального статусу й стартових ресурсів ветерана.

Другий напрям становлять дослідження медико-психологічних, психосоціальних і реабілітаційних аспектів реінтеграції. У працях Oster et al. (2017) обґрунтовано необхідність інтегрованого підходу до здоров'я і добробуту ветеранів, де психічні, фізичні та соціальні проблеми розглядаються як взаємопов'язані. Smith-MacDonald et al. (2017) акцентують на ролі духовного копінгу та міждисциплінарної допомоги. Mobbs і Bonanno (2018) переконливо доводять, що державна політика не повинна обмежуватися виключно травмофокусованими підходами, оскільки значна частина проблем виникає саме на етапі соціального переходу. Особливої уваги заслуговують дослідження стигми та її впливу на повернення ветеранів до громади (Phelan et al., 2018), а також гендерного виміру реінтеграції, який досі недостатньо враховується в сервісних моделях (Eichler & Smith-Evans, 2018).

Третій напрям формують праці, пов'язані з українським контекстом підтримки ветеранів

та адаптацією міжнародних реабілітаційних практик. Зокрема, Bogdanov et al. (2021) емпірично доводять ефективність програми СЕТА для ветеранів, ВПО та їхніх сімей у громадах України. Chaban et al. (2024) показують перспективність використання технологій віртуальної реальності у лікуванні ПТСР в українських ветеранів. Смірнова, Т. М., Осьодло, В. І. та Чижевський, С. О. (2023), а також Стасюк, В. В. та Федоренко, Ю. А. (2025) розкривають значення психосоціального відновлення та психологічної стійкості.

Четвертий напрям стосується безпосередньо публічно-управлінського та інституційного виміру ветеранської політики. У вітчизняній науці Kolenichenko (2022) обґрунтовує, що реінтеграція повинна розглядатися не лише як індивідуальний процес адаптації, а як суспільно та управлінськи опосередкований феномен. Slozanska et al. (2023) акцентують на необхідності чіткого розподілу повноважень між суб'єктами соціальної підтримки ветеранів. Zakharina (2023) пропонує підхід до оцінювання потенціалу реінтеграції через аналіз незадоволених потреб ветеранів та їхніх родин. Карпа і Паєнок (2024) виявляють системні вади медико-соціального забезпечення ветеранів. Руснак (2024) аналізує еволюцію правового регулювання психологічної реабілітації. Shvets et al. (2021) здійснено порівняльний огляд психо-медичної реабілітації у країнах НАТО. Kligler et al. (2022) описують модель Whole Health Transformation у системі ВНА США.

Водночас аналіз наявних джерел свідчить про існування суттєвої наукової прогалини. Попри наявність досліджень психологічної реабілітації, соціальної підтримки та окремих інституційних механізмів, у вітчизняній науці досі бракує системного порівняльного дослідження міжнародних моделей реінтеграції військовослужбовців, які пережили ізоляцію, саме з позицій публічного управління. Саме ця прогалина і визначає науково-практичну цінність пропонованого дослідження.

Результати дослідження.

У сучасній науковій літературі реінтеграція ветеранів і військовослужбовців розглядається не як вузький реабілітаційний етап, а як багатовимірний процес повернення до повноцінного функціонування в цивільному середовищі. Саме тому в площині публічного управління реінтеграцію доцільно визначати як комплекс скоординованих заходів і публічних послуг, спрямованих на відновлення соціального статусу, психологічної стійкості, економічної

активності, правосуб'єктності та здатності особи до самостійної життєдіяльності після повернення з умов ізоляції, полону, обмеження свободи чи впливу екстремальних стресогенних факторів.

З позицій публічного адміністрування реінтеграція постає як комплексна публічна послуга, надання якої потребує узгодженої участі органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, установ соціального захисту, ветеранських сервісів, недержавних організацій і місцевих громад.

Механізм публічного управління реінтеграцією доцільно розуміти як систему засобів, методів, процедур, інституцій та інструментів, за допомогою яких держава й інші суб'єкти публічного управління здійснюють цілеспрямований вплив на процеси відновлення та повернення особи до цивільного життя для досягнення суспільно значущих результатів.

Перед проведенням порівняльного аналізу

міжнародних моделей реінтеграції доцільно уточнити категоріальний апарат дослідження, оскільки саме від чіткості базових понять залежить коректність подальшої інтерпретації механізмів публічного управління, інструментів підтримки та результатів реінтеграційної політики. У сучасній науковій літературі поняття реінтеграції, реадаптації, реабілітації та ветеранської політики часто використовуються як близькі за змістом, але не тотожні. Це створює ризик термінологічного змішування, коли психологічна реабілітація ототожнюється з повною реінтеграцією, а соціальна підтримка - з усім комплексом державної політики. Саме тому в межах цього дослідження здійснено систематизацію ключових термінів, які формують теоретичну основу аналізу. Узагальнення авторських підходів і результатів сучасних досліджень дало змогу сформулювати таблицю 1, у якій подано категоріальний апарат дослідження в контексті публічного управління.

Табл. 1.

Категоріальний апарат дослідження

Термін	Авторське визначення в контексті публічного управління	Коментар
Реінтеграція	Комплекс заходів державної та недержавної підтримки, спрямованих на відновлення соціального, правового, психологічного статусу особи після повернення з умов ізоляції	Надширше поняття
Реабілітація	Медико-психологічне відновлення функцій особи, порушених внаслідок впливу екстремальних факторів ізоляції	Складова реінтеграції
Рееадаптація	Процес відновлення адаптаційних механізмів до умов цивільного життя після тривалої ізоляції	Соціальний вимір
Ветеранська політика	Напрямок державної політики, що визначає систему правових, організаційних, фінансових заходів підтримки ветеранів та членів їх сімей	Публічно-управлінський вимір
Механізм публічного управління реінтеграцією	Система засобів, методів та інструментів державного і недержавного впливу на процеси реінтеграції з метою досягнення публічної цінності	Ключова категорія

Таблиця 1 побудована на основі узагальнення та аналітичного опрацювання сучасних зарубіжних і українських наукових джерел, присвячених проблемам реінтеграції ветеранів, психосоціального відновлення, переходу від військової служби до цивільного життя та інституційного забезпечення ветеранської політики.

Джерельну основу таблиці становили, зокрема, праці Sayer et al., Elnitsky et al., Karre et al., Kolenichenko, Slozanska et al., Karpa і Paienok, Rusnak та інші дослідження, у яких розкрито зміст і межі відповідних понять. На основі цих праць авторами статті було не просто зібрано наявні дефініції, а проведено їх порівняння, змістове розмежування та адаптацію до предмета

дослідження. У результаті запропоновано авторське трактування ключових категорій саме в площині публічного управління, де реінтеграція розглядається як комплексна публічна послуга та як об'єкт державного управлінського впливу.

Таким чином, таблиця 1 виконує не лише довідкову, а й методологічну функцію. Вона дає змогу, по-перше, чітко розмежувати споріднені поняття; по-друге, показати, які саме аспекти реінтеграції мають медичний, психологічний, соціальний чи управлінський зміст; по-третє, обґрунтувати використання поняття «механізм публічного управління реінтеграцією» як центральної категорії цього дослідження. Фактично авторами було здійснено концептуальне впорядкування термінології, щоб надалі аналіз

міжнародних моделей, класифікація механізмів та побудова системи КРІ спиралися на єдину логіку і не перетворювалися на термінологічний ярмарок, де кожен термін тягне ковдру на себе.

Для порівняльного аналізу обрано п'ять моделей реінтеграції, які репрезентують різні підходи до публічного управління у цій сфері

та мають верифіковані дані про ефективність. Критерії відбору: наявність спеціалізованого законодавства; сформована інституційна спроможність; досвід роботи з особами, які пережили ізоляцію та/або полон; наявність цифрових інструментів надання послуг.

Табл. 2.

Порівняльний аналіз міжнародних моделей реінтеграції

Параметр	США	Ізраїль	Велика Британія	Канада	Скандинавія
Ключовий орган	Department of Veterans Affairs (VA)	Міністерство оборони + NA-TAL	Ministry of Defence + NHS	Veterans Affairs Canada	Міноборони + структури соц. захисту
Законодавча база	PACT Act 2022; Veterans Access Act 2014	Закон про ветеранів ЦАХАЛу; SERE	Armed Forces Covenant; Veterans Strategy	Veterans Well-being Act 2018	Окремі закони та нац. плани дій
Модель управління	Централізована + партнерство з НКО	Інтегрована (ЦАХАЛ + цивільний сектор)	Координаційна (NHS + Міноборони + НКО)	Централіз. + децентраліз. мережа	Децентралізована (муніципал. рівень)
Цифрові сервіси	VA.gov; MyHealtheVet; eBenefits	Цифровий портал ЦАХАЛу; NATAL app	Forces Connect; NHS App	My VAC Account; digital case mgmt	Digital Veterans Hub (Норвегія)
Міжвідомча координація	Interagency Task Force; CoC модель	Командна вертикаль + цивільна мережа	Veterans Health Pathway	Veterans' Org.; Federal-Provincial	National Action Plan; муніципал. рівень
Цифрова зрілість (OECD 2023)	Високий	Дуже високий	Високий	Середньо-високий	Дуже високий
Охоплення осіб, які пережили ізоляцію	SERE + індивід. план	Обов'язкова програма для звільнених з полону	Military Recovery Centers	Перехідний план	Інтегровано в загальну систему
Ключові обмеження	Бюрократизованість	Труднощі після виходу з ЦАХАЛу	Нерівномірність між регіонами	Тривалі терміни розгляду	Проблеми для мігрантів

Аналіз міжнародних моделей реінтеграції (США, Канади, Ізраїлю, Великої Британії та країн Північної Європи) засвідчує, що попри інституційні відмінності, вони ґрунтуються на спільних засадах: людиноцентризмі, мультидисциплінарності, міжвідомчій координації та цифровізації. Сформована авторами таблиця 2 базується на синтезі зарубіжних і вітчизняних наукових праць, використовуючи такі критерії, як рівень цифрової зрілості, законодавча база та моделі управління. Встановлено, що північноамериканські моделі тяжіють до суворої інституційної структури, ізраїльська – до інтеграції військової та

цивільної сфер, британська – до партнерства з недержавним сектором, а скандинавська – до децентралізації. Головним висновком дослідження є те, що ефективність реінтеграції визначається не формою управління, а здатністю системи забезпечити безперервність послуг та цифрову трансформацію сервісів. Таким чином, таблиця 2 постає інструментом для виявлення універсальних принципів, які доцільно адаптувати в українську управлінську практику.

На основі аналізу міжнародних практик пропонуємо класифікацію механізмів публічного управління реінтеграцією (таблиця 3).

Табл. 3.

Класифікація механізмів публічного управління реінтеграцією

Тип механізму	Зміст	Інструменти	Сфера застосування	Міжнар. приклад
Нормативно-правовий	Регулювання правового статусу, прав та обов'язків суб'єктів реінтеграції	Закони, постанови, накази, стандарти	Правовий захист, визначення статусу	PACT Act (США); Veterans Well-being Act (Канада)
Організаційний	Побудова інституційної архітектури, координація між суб'єктами	Координаційні ради, case management, протоколи	Інституційна спроможність, координація	CoC модель (США); Forces in Mind Trust (UK)
Інформаційний	Забезпечення доступу до інформації, управління даними	Реєстри, бази даних, аналітичні платформи	Управління на основі даних, моніторинг	MyHealtheVet (США); NATAL (Ізраїль)
Цифровий	Надання цифрових публічних послуг	Портали, мобільні додатки, API, е-документообіг	Цифрова трансформація, доступність послуг	VA.gov (США); Digital Veterans Hub (Норвегія)
Фінансово-економічний	Ресурсне забезпечення реінтеграційних програм	Бюджетні асигнування, субсидії, гранти для НКО	Фінансування, результативність витрат	VA Budget (США); VAC grants (Канада)

Запропонована класифікація відображає системний характер управлінського впливу на процеси реінтеграції. Ефективність механізмів досягається лише за умови їх комплексного та скоординованого застосування.

На основі проведеного аналізу розроблено концептуальну схему системи публічного управління реінтеграцією (рисунок 1).

Рис. 1. Концептуальна схема системи публічного управління реінтеграцією

Рисунок 1 відображає концептуальну схему системи публічного управління реінтеграцією та демонструє логіку взаємозв'язку між основними суб'єктами управління, механізмами впливу, етапами надання послуг і очікуваними результатами. Схема побудована за принципом послідовного переходу від управлінського ресурсу до публічної цінності.

Зворотний зв'язок: моніторинг та оцінювання → коригування механізмів (підзвітність, прозорість).

Ефективність механізмів публічного управління реінтеграцією потребує системного моніторингу та оцінювання. Пропонуємо систему показників, наведену в таблиці 4 (с.86)/

Таблиця 4 представляє авторську систему КРІ для моніторингу реінтеграційних програм, що дозволяє перейти від декларативного управління до вимірюваної моделі на основі даних. Показники структуровано за п'ятьма групами: охоплення та доступність (час надання послуг), якість сервісу (задоволеність отримувачів), цифрова зрілість (частка онлайн-сервісів), міжвідомча координація та підсумкова результативність (рівень зайнятості та відсутність кризових звернень). Науковим підґрунтям системи стали праці закордонних (Sayer, Elnitsky, Karre) та вітчизняних (Kolenichenko, Slozanska, Карпа та ін.) дослідників, що гарантує відповідність індикаторів критичним зонам реінтеграції. Прикладне значення таблиці підкріплено наявністю формул розрахунку та визначеними джерелами даних (реєстри, case management, опитування), що робить систему реалізованою в межах сучасної цифрової інфраструктури. Якщо попередні елементи дослідження описували структуру та логіку процесу, то таблиця 4 забезпечує інструментарій для оцінки реальної ефективності політики, її підзвітності та прозорості. Логічним завершенням аналізу є рисунок 2, який узагальнює шляхи адаптації цього міжнародного досвіду до українських реалій.

Табл. 4.

Система КРІ для моніторингу та оцінювання ефективності реінтеграційних програм

Показник	Формула розрахунку	Од.	Цільове знач.	Частота	Джерело даних
Охоплення програмами	К-ть осіб охоплених / Загальна к-ть ідентифікованих × 100%	%	≥ 85%	Щоквартально	Реєстр МВС / Мінветеранів
Час до першої послуги	Дата першої послуги – Дата ідентифікації (медіана)	Дні	≤ 14	Щоміс.	Case management
Задоволеність послугами	Сума оцінок / К-ть респондентів (1–10)	Бали	≥ 7,5	Щоквартально	Опитування
Частка цифрових послуг	К-ть цифрових / Загальна к-ть × 100%	%	≥ 70%	Щороку	Реєстр послуг / Дія
Рівень координації (ІМК)	Узгоджені протоколи / Заплановані × 100%	%	≥ 90%	Щороку	Звіти КМУ
Повторне кризове звернення	Повторно звернулися / Загальна к-ть × 100%	%	≤ 15%	Щороку	Мед. реєстр / НСЗУ
Соціальна реінтеграція	Зайнятих/в освіті через 12 міс. / Загальна к-ть × 100%	%	≥ 60%	Щороку	Держ. служба зайнятості

Класифікація механізмів публічного управління реінтеграцією військовослужбовців, які пережили ізоляцію			
ТИП МЕХАНІЗМУ	ІНСТРУМЕНТИ	СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	МІЖНАР. ПРИКЛАД
Нормативно-правовий	Закони, постанови, стандарти надання послуг, кодекси	Правовий захист, визначення статусу, права та обов'язки	PACT Act (США) Veterans Well-being Act (Канада)
Організаційний	Координаційні ради, case management, міжвідомчі протоколи	Інституційна спроможність, міжвідомча координація	CoS модель (США) Trust (Велика Британія)
Інформаційний	Реєстри, бази даних, аналітичні платформи, відкриті дані	Управління на основі даних, моніторинг та оцінювання	MyHealtheVet (США) NATAL платформа (Ізраїль)
Цифровий	Портали, мобільні додатки, API, електрон. документообіг	Цифрова трансформація, доступність та ефективність послуг	VA.gov (США) Digital Veterans Hub (Норвегія)
Фінансово-економічний	Бюджетні асигнування, субсидії, страхування, гранти для НКО	Ресурсне забезпечення, ефективність витрат	VA Budget (США) VAC grants (Канада)

Рис. 2. Узагальнена схема адаптації міжнародних практик до умов України

Як видно з рисунка 2, адаптація міжнародного досвіду реінтеграції до умов України визначається взаємодією структурних, інституційних, цифрових і ресурсних чинників.

Адаптація кращих міжнародних практик реінтеграції в системі публічного управління України потребує врахування низки чинників. По-перше, масштаб проблеми: кількість осіб, які потребуватимуть послуг реінтеграції, може сягнути кількох мільйонів. По-друге, ресурсні обмеження воєнного часу. По-третє, рівень цифрової зрілості: Україна демонструє значний прогрес у цифровізації через платформу Дія. По-четверте, інституційна спроможність органів,

відповідальних за реінтеграцію, є недостатньою. По-п'яте, міжвідомча координація: впровадження єдиного «вікна» та моделі case management є пріоритетом.

Порівняльний аналіз міжнародних моделей реінтеграції військовослужбовців, які пережили ізоляцію					
ПАРАМЕТР	США	Ізраїль	Велика Британія	Канада	Скандинавія (Норвегія/Данія)
Законодавча база	PACT Act 2022	Закон про ветеранів ЦАХАЛу	Armed Forces Covenant	Veterans Well-being Act	Нац. плани дій
Модель управління	Централізована + НКО	Інтегрована: ЦАХАЛ+цивіль.	Координаційна: НСЗ+МО+НКО	Централізована + мережа	Децентраліз. муніципальна
Цифрова зрілість	*** VA.gov	*** NATAL App	** NHS App	** My VAC	*** Dig. Hub
Міжвідомча координація	Міжвідомча цільова група	Командна вертикаль	Veterans Health Pathway	Федерально-проеційна	Нац. плани дій
Охоплення: особи в ізоляції	Прогр. SERE + Інд. план	Обов'язкова всі експозиції	Центри воск. реабіліт.	Лише перехідний план	Інтегрована реабілітація
Ключове обмеження	Навігаційна проблема	Прогалина після ЦАХАЛу охоплення регіонів	Нерівномірне	Триазальний розгляд справ	Прогалина для мігрантів

Рейтинг: Високий / Комплексний Середній / Помірний Низький / Обмежений

Рис. 3. Візуалізований порівняльний аналіз міжнародних моделей реінтеграції

Як видно з рисунка 3, міжнародні моделі реінтеграції відрізняються за рівнем централізації, цифрової зрілості, форматом міжвідомчої координації та здатністю охоплювати осіб, які пережили ізоляцію. Водночас усі вони демонструють, що ефективна реінтеграція потребує поєднання правових, організаційних, цифрових і сервісних рішень, а їх адаптація в Україні має здійснюватися вибірково та з урахуванням національних обмежень. Як

видно з рисунка 3, міжнародні моделі реінтеграції містять як сильні управлінські рішення, так і структурні обмеження. Для визначення того, які з цих практик можуть бути реально адаптовані в українських умовах, доцільно перейти до

аналізу внутрішніх і зовнішніх чинників такого впровадження. З огляду на це в таблиці 5 подано SWOT-аналіз можливостей адаптації міжнародних моделей реінтеграції в Україні.

Табл. 5.

SWOT-матриця адаптації міжнародних моделей реінтеграції в Україні	
Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<ul style="list-style-type: none"> – Розвинена цифрова інфраструктура (Дія, Трембіта) – Інтеграція реєстрів та міжвідомча електронна взаємодія – Досвід реформи системи ЦНАП – Активний громадянський сектор та НКО – Міжнародна підтримка (ЄС, НАТО, США) 	<ul style="list-style-type: none"> – Недостатня інституційна спроможність профільних органів – Відсутність єдиного реєстру осіб, які пережили ізоляцію – Цифровий розрив між регіонами – Обмежена кількість фахівців з травма-орієнтованого підходу – Нечіткий розподіл повноважень між органами
Можливості (O)	Загрози (T)
<ul style="list-style-type: none"> – Євроінтеграція та гармонізація стандартів з ЄС – Значний обсяг міжнародної допомоги – Можливість «стрибка» завдяки цифровим технологіям – Реформа системи охорони здоров'я – Зростання суспільного запиту на якісну ветеранську політику 	<ul style="list-style-type: none"> – Зростаючий масштаб проблеми vs. обмежені ресурси – Ризик фрагментованості системи – Корупційні ризики при розподілі ресурсів – Нестабільність нормативно-правової бази – Недовіра ветеранів до державних інституцій

Як видно з рисунка 3, міжнародні моделі реінтеграції містять як сильні управлінські рішення, так і структурні обмеження. Для визначення того, які з цих практик можуть бути реально адаптовані в українських умовах, доцільно перейти до аналізу внутрішніх і зовнішніх чинників такого впровадження. З огляду на це в таблиці 5 подано SWOT-аналіз можливостей адаптації міжнародних

цифрова інфраструктура, досвід сервісної трансформації та активна підтримка міжнародних партнерів і громадянського сектору. Ключовими внутрішніми бар'єрами залишаються обмежена інституційна спроможність, відсутність єдиного спеціалізованого реєстру, цифровий розрив та неузгодженість повноважень між відомствами. Зовнішнє середовище відкриває можливості через євроінтеграцію, фінансову допомогу та високий суспільний запит на якісну ветеранську політику, проте масштаб викликів воєнного часу, ризики корупції та фрагментарність програм створюють суттєві загрози.

На основі проведеного аналізу формуємо такі рекомендації для органів виконавчої влади:

1. Формування єдиного реєстру осіб, які пережили ізоляцію, з інтеграцією до системи Трембіта та Дія.

2. Впровадження моделі case management за аналогією з канадським досвідом Veterans Affairs Canada.

3. Розвиток цифрових публічних послуг у сфері реінтеграції на базі платформи Дія.

4. Запровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності реінтеграційних програм на основі запропонованих КРІ (таблиця 4).

5. Зміцнення інституційної спроможності Міністерства у справах ветеранів як провідного органу координації.

6. Партнерство з НКО та міжнародними організаціями за моделлю British Forces in Mind Trust.

Рис. 4. Результати SWOT-аналізу адаптації міжнародних моделей реінтеграції

Рисунок 4 узагальнює SWOT-аналіз адаптації міжнародних моделей реінтеграції в Україні, де основними силами виступають розвинена

Дискусія.

Результати дослідження підтверджують, що реінтеграція військовослужбовців, які пережили ізоляцію, повинна розглядатися не лише як сфера психологічної чи соціальної допомоги, а як комплексний об'єкт публічного управління. Порівняльний аналіз міжнародних моделей засвідчив, що результативність реінтеграції визначається не окремими програмами підтримки, а цілісністю інституційної архітектури, узгодженістю механізмів управління та здатністю держави забезпечити безперервний маршрут надання послуг.

Водночас дослідження показало, що, попри національні відмінності, усі ефективні моделі реінтеграції ґрунтуються на спільних принципах: людиноцентризмі, клієнтоорієнтованості, мультидисциплінарності, міжвідомчій координації, управлінні на основі даних і цифровізації сервісів.

У цьому контексті найбільш перспективним видається селективне запозичення окремих елементів міжнародного досвіду. Канадська модель є цінною завдяки case management та індивідуальному перехідному плану; ізраїльська – завдяки обов'язковому скринінгу, оперативності реагування і цифровим сервісам; британська – через розвинуте партнерство з недержавними організаціями та координаційну модель взаємодії.

Окреме значення має запропонована система КРІ, яка переводить проблему реінтеграції з площини загальних декларацій у площину вимірюваних результатів.

Разом із тим результати дослідження слід розглядати з урахуванням певних обмежень, зокрема динамічності українського контексту, воєнного стану та відсутності окремого

емпіричного вимірювання досвіду самих осіб, які пережили ізоляцію.

Висновки.

Проведене дослідження дало змогу дійти висновку, що реінтеграція військовослужбовців, які пережили ізоляцію, має розглядатися як комплексний об'єкт публічного управління, ефективність якого визначається не окремими заходами підтримки, а цілісністю інституційної архітектури, узгодженістю механізмів управлінського впливу та здатністю держави забезпечити безперервний маршрут надання послуг.

Установлено, що для всіх досліджених країн характерні спільні принципи: людиноцентризм і клієнтоорієнтованість, мультидисциплінарний підхід, міжвідомча координація, управління на основі даних, а також активне використання цифрових сервісів у процесі супроводу ветеранів.

За результатами аналізу визначено, що найбільш придатними для адаптації в умовах України є окремі елементи канадської, ізраїльської та британської моделей.

Обґрунтовано, що запропонована система КРІ є інструментально придатною для практичного використання в Україні, оскільки дозволяє оцінювати ефективність реінтеграційних програм за процесними та результативними параметрами.

Перспективні подальших досліджень пов'язані з емпіричним вимірюванням інституційної спроможності органів, відповідальних за реінтеграцію, розробкою дорожніх карт упровадження запропонованих механізмів, а також моделюванням сценаріїв цифрової трансформації системи реінтеграційних послуг в Україні.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Карпа, М., & Паснок, А. (2024). Особливості реформування медико-соціального забезпечення ветеранів війни в контексті вдосконалення державної ветеранської політики України. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*, (7), 74–82. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-7-74-82>
- Руснак, Ю. (2024). Психологічна реабілітація ветеранів в умовах проведення АТО (ООС): правова складова. *Вісник Національного університету оборони України*, 6(82), 125–133. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2024-82-6-125-133>
- Смірнова, Т. М., Осьодло, В. І., & Чижевський, С. О. (2023). Подолання наслідків бойового стресу у військовослужбовців – учасників бойових дій шляхом психосоціального відновлення. *Вісник Національного університету оборони України*, 6(76), 168–177. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-76-6-168-177>
- Стасюк, В. В., & Федоренко, Ю. А. (2025). Психологічне відновлення та реабілітація військовослужбовців в умовах збройного конфлікту. *Вісник Національного університету оборони України*, 4(86), 176–185. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2025-86-4-176-185>
- Bogdanov, S., et al. (2021). A randomized-controlled trial of community-based transdiagnostic psychotherapy for veterans and internally displaced persons in Ukraine. *Global Mental Health*, 8, e32. <https://doi.org/10.1017/gmh.2021.27>
- Chaban, O., et al. (2024). Virtual Reality Exposure Therapy Protocol for PTSD Treatment in Military Veterans. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 7(1), 118–128. <https://doi.org/10.56508/mhgcj.v7i1.245>
- Demers, A. (2011). When veterans return: the role of community in reintegration. *Journal of Loss and Trauma*, 16(2), 160–179. <https://doi.org/10.1080/15325024.2010.519281>

- Eichler, M., & Smith-Evans, K. (2018). Gender in Veteran reintegration and transition: a scoping review. *Journal of Military, Veteran and Family Health*, 4(1), 5–19. <https://doi.org/10.3138/jmvfh.2017-0004>
- Elnitsky, C. A., Fisher, M. P., & Blevins, C. L. (2017). Military Service Member and Veteran Reintegration: A Conceptual Analysis. *Frontiers in Psychology*, 8, 369. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00369>
- Karre, J. K., et al. (2025). What Do Successful Military-to-Civilian Transitions Look Like? *Armed Forces & Society*, 51(3), 611–640. <https://doi.org/10.1177/0095327X231216678>
- Kligler, B., et al. (2022). The Whole Health Transformation at the Veterans Health Administration. *Medical Care*, 60(5), 387–391. <https://doi.org/10.1097/MLR.0000000000001706>
- Kolenichenko, T. (2022). Conceptualization of “reintegration” concept in conditions of military conflict in Ukraine. *Theoretical and Methodical Problems of Children and Youth Education*, 26(1), 169–178. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2022-26-1-169-178>
- Mobbs, M. C., & Bonanno, G. A. (2018). Beyond war and PTSD: the crucial role of transition stress. *Clinical Psychology Review*, 59, 137–144. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2017.11.007>
- Oster, C., et al. (2017). The health and wellbeing needs of veterans: a rapid review. *BMC Psychiatry*, 17, 414. <https://doi.org/10.1186/s12888-017-1547-0>
- Phelan, S. M., et al. (2018). The Impact of Stigma on Community Reintegration of Veterans With TBI. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 99(11), 2222–2229. <https://doi.org/10.1016/j.apmr.2018.04.007>
- Sayer, N. A., et al. (2010). Reintegration problems and treatment interests among combat veterans. *Psychiatric Services*, 61(6), 589–597. <https://doi.org/10.1176/ps.2010.61.6.589>
- Sayer, N. A., et al. (2011). Military to civilian questionnaire. *Journal of Traumatic Stress*, 24(6), 660–670. <https://doi.org/10.1002/jts.20706>
- Shvets, A. V., et al. (2021). Peculiarities of the organization of psycho-medical rehabilitation of servicemen in NATO countries. *Ukrainian Journal of Military Medicine*, 2(4), 26–39. [https://doi.org/10.46847/ujmm.2021.4\(2\)-026](https://doi.org/10.46847/ujmm.2021.4(2)-026)
- Slozanska, H., et al. (2023). Social support of veterans of the Russian-Ukrainian war. *Social Work and Education*, 10(1), 47–62. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.1.5>
- Smith-MacDonald, L., et al. (2017). Spirituality and Mental Well-Being in Combat Veterans: A Systematic Review. *Military Medicine*, 182(11–12), e1920–e1940. <https://doi.org/10.7205/MILMED-D-17-00099>
- Zakharina, T. (2023). Reintegration potential of veterans. *Social Work and Education*, 10(3), 263–275. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.3.1>

REFERENCES

- Bogdanov, S., et al. (2021). A randomized-controlled trial of community-based transdiagnostic psychotherapy for veterans and internally displaced persons in Ukraine. *Global Mental Health*, 8, e32. <https://doi.org/10.1017/gmh.2021.27>
- Chaban, O., et al. (2024). Virtual Reality Exposure Therapy Protocol for PTSD Treatment in Military Veterans. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 7(1), 118–128. <https://doi.org/10.56508/mhgcj.v7i1.245>
- Demers, A. (2011). When veterans return: the role of community in reintegration. *Journal of Loss and Trauma*, 16(2), 160–179. <https://doi.org/10.1080/15325024.2010.519281>
- Eichler, M., & Smith-Evans, K. (2018). Gender in Veteran reintegration and transition: a scoping review. *Journal of Military, Veteran and Family Health*, 4(1), 5–19. <https://doi.org/10.3138/jmvfh.2017-0004>
- Elnitsky, C. A., Fisher, M. P., & Blevins, C. L. (2017). Military Service Member and Veteran Reintegration: A Conceptual Analysis. *Frontiers in Psychology*, 8, 369. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00369>
- Karpa, M., & Paenok, A. (2024). Features of reforming medical and social support for war veterans in the context of improving the state veteran policy of Ukraine. *Public Administration: Concepts, Paradigm, Development, Improvement*, (7), 74–82. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-7-74-82>
- Karre, J. K., et al. (2025). What Do Successful Military-to-Civilian Transitions Look Like? *Armed Forces & Society*, 51(3), 611–640. <https://doi.org/10.1177/0095327X231216678>
- Kligler, B., et al. (2022). The Whole Health Transformation at the Veterans Health Administration. *Medical Care*, 60(5), 387–391. <https://doi.org/10.1097/MLR.0000000000001706>
- Kolenichenko, T. (2022). Conceptualization of “reintegration” concept in conditions of military conflict in Ukraine. *Theoretical and Methodical Problems of Children and Youth Education*, 26(1), 169–178. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2022-26-1-169-178>
- Mobbs, M. C., & Bonanno, G. A. (2018). Beyond war and PTSD: the crucial role of transition stress. *Clinical Psychology Review*, 59, 137–144. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2017.11.007>
- Oster, C., et al. (2017). The health and wellbeing needs of veterans: a rapid review. *BMC Psychiatry*, 17, 414. <https://doi.org/10.1186/s12888-017-1547-0>
- Phelan, S. M., et al. (2018). The Impact of Stigma on Community Reintegration of Veterans With TBI. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 99(11), 2222–2229. <https://doi.org/10.1016/j.apmr.2018.04.007>
- Rusnak, Y. (2024). Psychological rehabilitation of veterans in the conditions of the ATO (JFO): legal component. *Bulletin of the National Defense University of Ukraine*, 6(82), 125–133. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2024-82-6-125-133>
- Sayer, N. A., et al. (2010). Reintegration problems and treatment interests among combat veterans. *Psychiatric Services*, 61(6), 589–597. <https://doi.org/10.1176/ps.2010.61.6.589>
- Sayer, N. A., et al. (2011). Military to civilian questionnaire. *Journal of Traumatic Stress*, 24(6), 660–670. <https://doi.org/10.1002/jts.20706>
- Shvets, A. V., et al. (2021). Peculiarities of the organization of psycho-medical rehabilitation of servicemen in NATO countries. *Ukrainian Journal of Military Medicine*, 2(4), 26–39. [https://doi.org/10.46847/ujmm.2021.4\(2\)-026](https://doi.org/10.46847/ujmm.2021.4(2)-026)

- Slozanska, H., et al. (2023). Social support of veterans of the Russian-Ukrainian war. *Social Work and Education*, 10(1), 47–62. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.1.5>
- Smirnova, T. M., Osyodlo, V. I., & Chizhevsky, S. O. (2023). Overcoming the Effects of Combat Stress in Combatants by Psychosocial Recovery. *Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, 6(76), 168–177. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-76-6-168-177>
- Smith-MacDonald, L., et al. (2017). Spirituality and Mental Well-Being in Combat Veterans: A Systematic Review. *Military Medicine*, 182(11–12), e1920–e1940. <https://doi.org/10.7205/MILMED-D-17-00099>
- Stasiuk, V. V., & Fedorenko, Y. A. (2025). Psychological recovery and rehabilitation of military personnel in the context of armed conflict. *Bulletin of the National Defense University of Ukraine*, 4(86), 176–185. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2025-86-4-176-185>
- Zakharina, T. (2023). Reintegration potential of veterans. *Social Work and Education*, 10(3), 263–275. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.3.1>